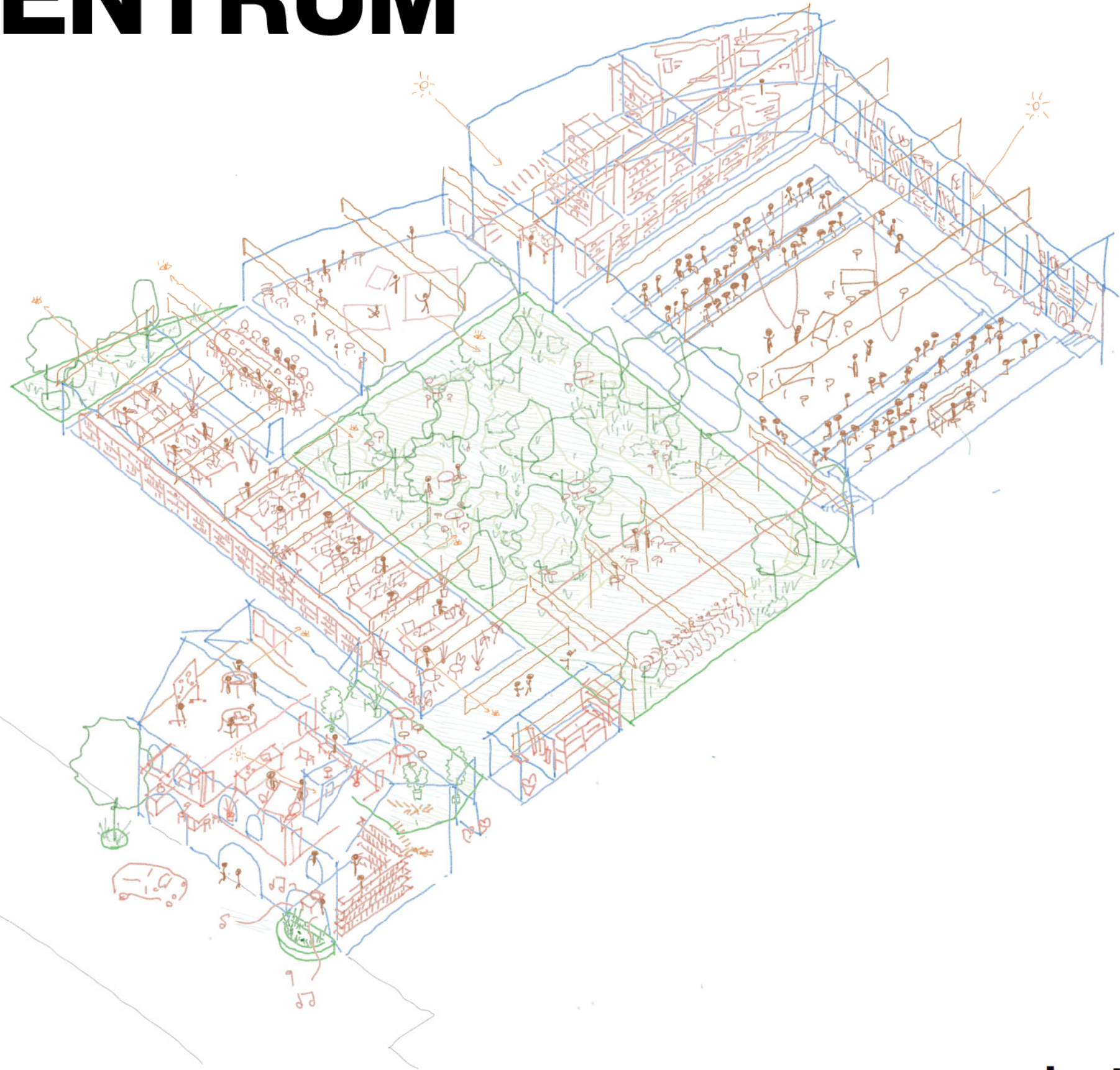

004704 KUNSTENCENTRUM KAAP

27.09.2024

lauka + Ovest
Robuust
Plant & Houtgoed
Kahle Acoustics
The Space Factory
Velcoro

projectbundel

Een lappendeken van groen

KAAP is en wordt een levendige ontmoetingsplek waar cultuur, natuur en architectuur als een lappendeken samenkomen. Alle functies schuren naadloos aan tegen groenzones met telkens een eigen sfeer en identiteit. Ze faciliteren de overgang van buiten naar binnen en van stedelijke dynamiek naar rust en concentratie. Geïnspireerd door de traditie van binnentuinen en pocketparken die het oude Brugge rijk is, stellen we een verzameling van verschillende tuinen voor.

Elke tuin in KAAP vertelt een eigen verhaal en biedt een ander perspectief op de relatie tussen mens, kunst en natuur. Door de verschillende tuinen verspreid over het gebouw aan te leggen, ontstaat er een dynamische omgeving waarin bezoekers op een natuurlijke manier van ruimte naar ruimte worden geleid, steeds doorheen een nieuwe sfeer en gedaante van de natuur. Het resultaat is een werk- en ontmoetingsplek waarbij elke ruimte op elk moment van de dag in relatie staat tot kwalitatief groen.

DE GROENE STRAAT (1)

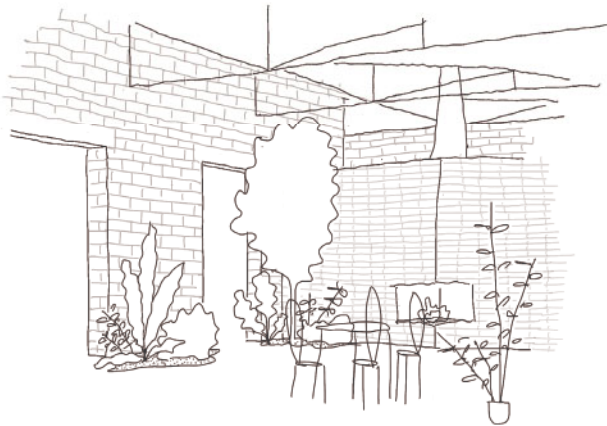
In de Groenestraat begroet het kunstencentrum voorbijgangers op passende wijze met weelderig straatgroen - "What's in a name?"; zoals Shakespeare, in geheel andere context, zo mooi schreef. Klimplanten slingeren zich langs de muren omhoog en vormen een natuurlijke buffer tussen de stad en het kunstencentrum. Hier nodigen de geuren, kleuren en texturen van het groen uit om naar binnen te stappen en de hectiek van buiten achter zich te laten.

We profiteren van de verspringing in het gabariet van de bebouwing in de straat om een kleine 'parvis' te maken door het wegnemen van één parkeerplaats. We suggereren hier een nieuwe boom en plantzone in de verder volledig minerale straat.

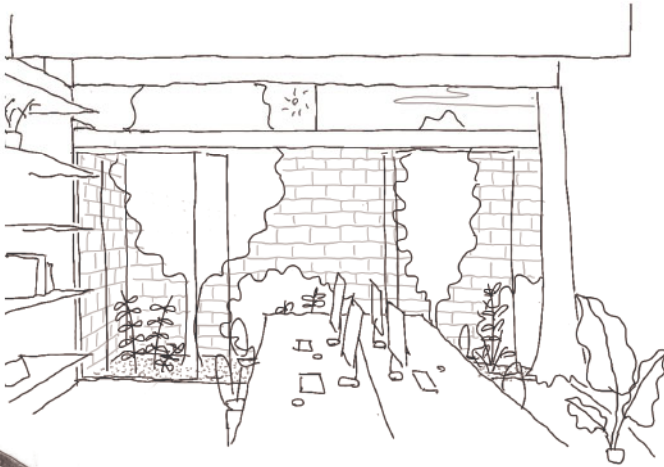
WINTERTUIN (2)

De wintertuin maakt de brug tussen de historische rijwoningen en industriële betonarchitectuur. Deze tuin is overdekt en biedt een lichtovergoten ruimte gevuld met planten die het binnenklimaat optimaliseren. De wintertuin fungeert als een groene oase, die gedurende het hele jaar het midden houdt tussen binnen en buiten. Bovendien zorgt deze ruimte voor natuurlijk daglicht tot diep in het weefsel van de anders donkere woningen.

PATIOTUIN (4)

De patiotuin is een verborgen juweel, een meer afgesloten ruimte die een gevoel van privacy en geborgenheid biedt. De "dode hoek" op de site wordt opgelaten waardoor kantoren en vergaderzalen genieten van licht en lucht. De schaal laat toe om even naar buiten te stappen om een telefoontje te doen, een sigaret te roken of om een informeel gesprek te laten plaatsvinden.

GEBRUIKSTUIN

De tuinen zijn, behalve het visuele centrum van de site en een biotoop voor stadsnatuur, ook functionele gebruikruimtes voor de site. We denken dus na over het samengaan van het groen met leveringen naar de theaterzaal en occasioneel naar het atelier achterin door een gepaste verharding en overdekte zones. (pergola) De fietsen van het personeel worden tegen de tuinmuur gestald, tussen het groen. Bij grotere aantallen kan de logistieke zone in de tuin deels worden ingenomen.

De tuin kan vrij eenvoudig op een gecontroleerde manier worden opengesteld naar de buurt, al dan niet buiten de werkingsuren van Kaap, en functioneren als een echte "community garden".

BINNENTUIN (3)

De binnentuin vormt het hart van het kunstencentrum en is een ruimte waar kunst, natuur en mensen samenkomen. Dit is een openluchtplek, omsloten door de verschillende functies van het gebouw. Deze tuin is een ontmoetingsplek waar bezoekers en bewoners in dialoog kunnen gaan met anderen, of gewoon kunnen genieten van de rust in een groene omgeving. De sfeer is intiem, met een combinatie van inheemse planten die een harmonieuze balans creëren tussen natuurlijke en door mensen gemaakte schoonheid.

De ambities voor de tuin zijn meerlagig: we capteren de nood aan groene buitenruimte voor verblijf en ontmoeting met collega's, burens en bezoekersgroepen. Nabijheid van groen versterkt ook de mens-natuurrelatie: we maken van de koer een groene, gedeelde, doorwaadbare en doorzichtige verblijfsoase, met een

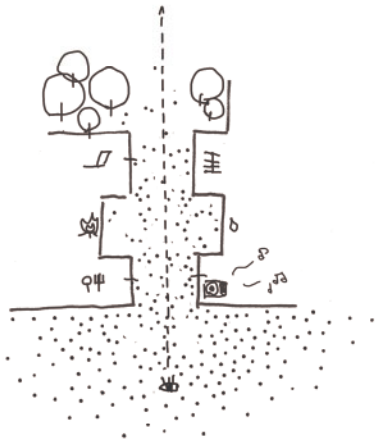
gelaagde en deels eetbare beplanting en kruiden. Zo maken we een ideaal kader voor het organiseren van een buurttuin, waar samen gekookt kan worden. Een seizoenale en zintuiglijk prikkelende kruidlaag waarin solitaire struiken ontspringen en zichten versluisen en daarboven een diversiteit aan transparantie en takkenspel van grotere en kleinere bomen. Het gevolg is een levendig licht-schaduwspel die seizoenaal ook binnen voor verkoeling of verlichting zorgt.

Deze sterke vegetatiestructuur biedt een plaats voor fauna, aangetrokken door voedsel, schuil- en nestmogelijkheden en waterbuffer in de tuin. Verschillende gerecycleerde substraten uit afbraak maken het mogelijk om dit alles verder aan te rijken met groeiplekken voor warmte- en kalkminnende pionierssoorten en kruiden, die in een stedelijk klimaat hun ideale groeiomstandigheden vinden.

Tussen KAAP en de stad

KAAP en de stad, dat is wel een dingetje. KAAP faciliteert ontmoetingen en wil de geuren, kleuren en klanken van de stad laten samensmelten met haar werking en programma. KAAP loopt over in de stad en de stad loopt over in KAAP.

Hoe symbolisch dat de rijwoningen het ruimtelijke kader scheppen voor deze fantastische smeltkoers – een huis voor en van de stad. De magie van het oude stadsweefsel van Brugge biedt hier de kans om te spelen met zowel de kleinschaligheid van de rijhuizen als de grootschaligheid binnenin, door middel van het ruimtelijke element van “doorgangen” en verrassingen onderweg.

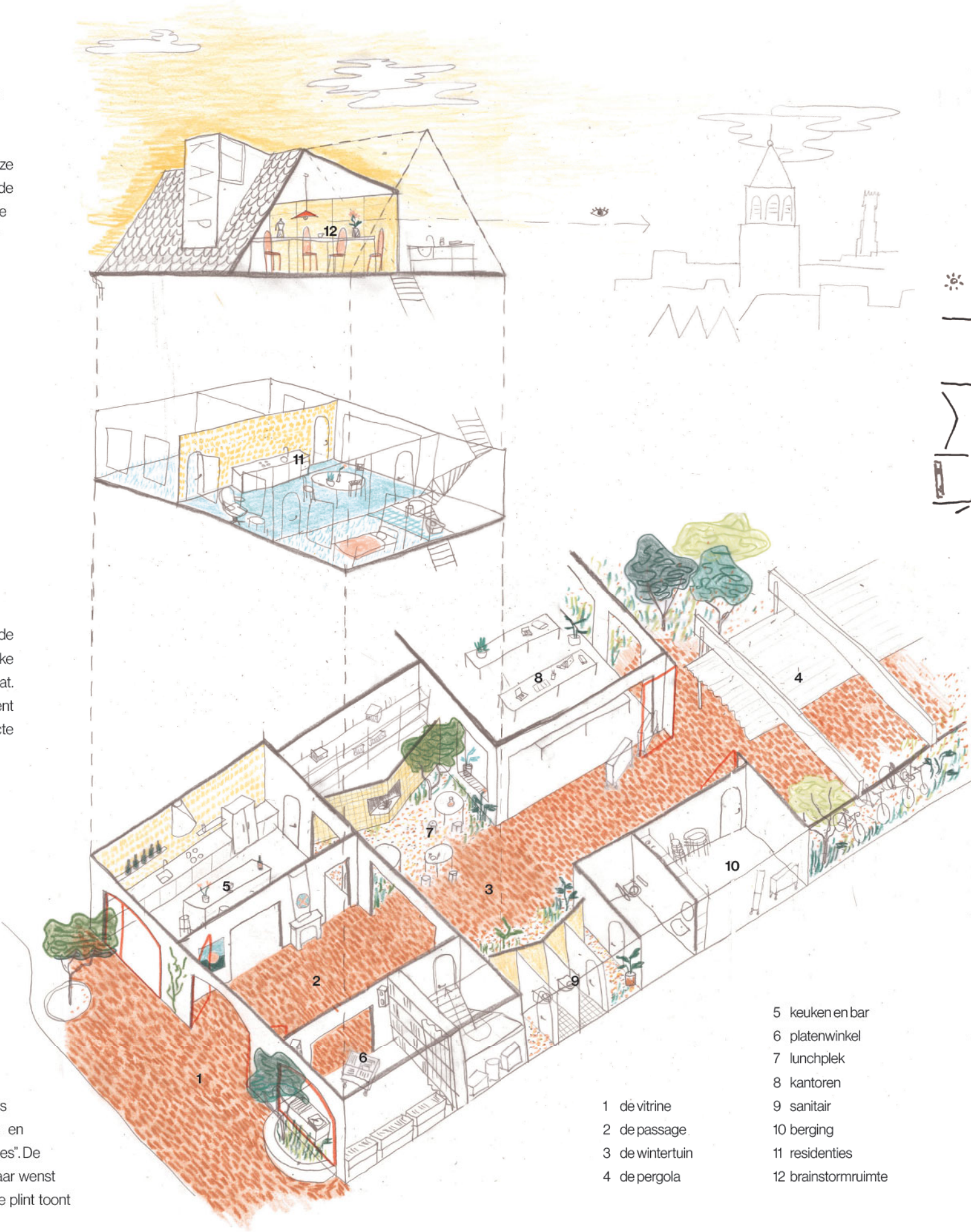
EEN HUIS VOOR RESIDENTIE

Wonen hoort thuis in een huis: kunstenaars in residentie krijgen een stek op de eerste verdieping van het voorhuis. Ze delen een gemeenschappelijke leefruimte met keukens met ruim zicht op de binnentuin én contact met de straat. Kruisbestuiving kan er op een informele manier plaats vinden. Elke resident heeft een en private plek om zich terug te trekken uitgerust met compacte sanitaire cel.

HET GEZICHT VAN KAAP

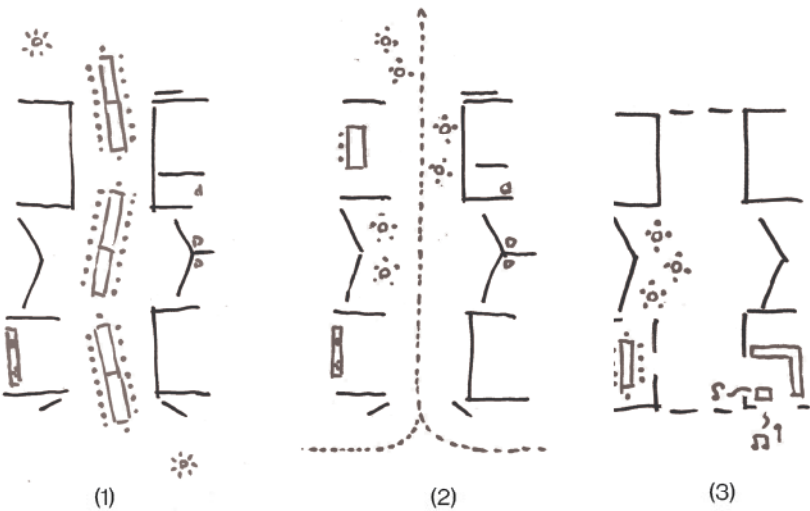
KAAP is een open organisatie en dat mag getoond worden. KAAP 2.0 zoekt op verschillende manieren contact met de stad en zal zich voortaan als een publiek gebouw tonen, toegankelijk voor iedereen. De woningen en bestaande onderdoorrit worden gevat in één plint met 3 evenwaardige “vitrines”. De ingreep respecteert het historisch weefsel en de daarbijhorende korrel maar wenst ook merkbaar anders te zijn dan de andere huizen in de straat. Een actieve plint toont activiteiten en nodigt uit om KAAP te verkennen.

- 1 de vitrine
- 2 de passage
- 3 de wintertuin
- 4 de pergola
- 5 keukens en bar
- 6 platenwinkel
- 7 lunchplek
- 8 kantoren
- 9 sanitair
- 10 berging
- 11 residenties
- 12 brainstormruimte

MENTALE RUIMTE

Op de grens tussen KAAP en de stad heeft de brainstormruimte bestaansrecht verworven. De ruimte onder het dak is altijd bijzonder; hier is ruimte voor een vrije geest met zicht op de stad én op KAAP. Met het ene been in de stad en het andere in KAAP; een plek waar unieke producties ontstaan die scherpe uitspraken doen over de stad of bij uitbreiding de maatschappij. Aan de achterzijde verhogen we het dakvolume om ruimte en zicht te creëren. Aan de voorzijde maken we een hedendaagse versie van de Brugse dakkapel een subtiel signaal in de straat.

DE PASSAGE

De hoofdtoegang wordt verplaatst, centraal in het triptiek van openingen, en geeft comfortabel toegang tot een grote 'antichambre'. De passage maakt een groot aantal gedeelde gebruiken mogelijk: een gemeenschappelijke keuken, een eetplaats en een gedeelde sanitaire voorziening. Ze omringt zich met kamers. Ze rijgt gebeurtenissen aan elkaar. De passage is van de buurt, de passage is van KAAP, de passage is van iedereen.

De passage is ter zelfdertijd contour als ingeschreven. Ze is enkel grens of enkel vorm. Een vrijplaats zonder programma. Het verplaatsen van de doorgang naar de binnentuin levert een aantal belangrijke voordelen op. In de eerste plaats wordt de doorgang naar achter breder dan op heden waardoor leveringen en de bijhorende manoeuvres eenvoudiger worden.

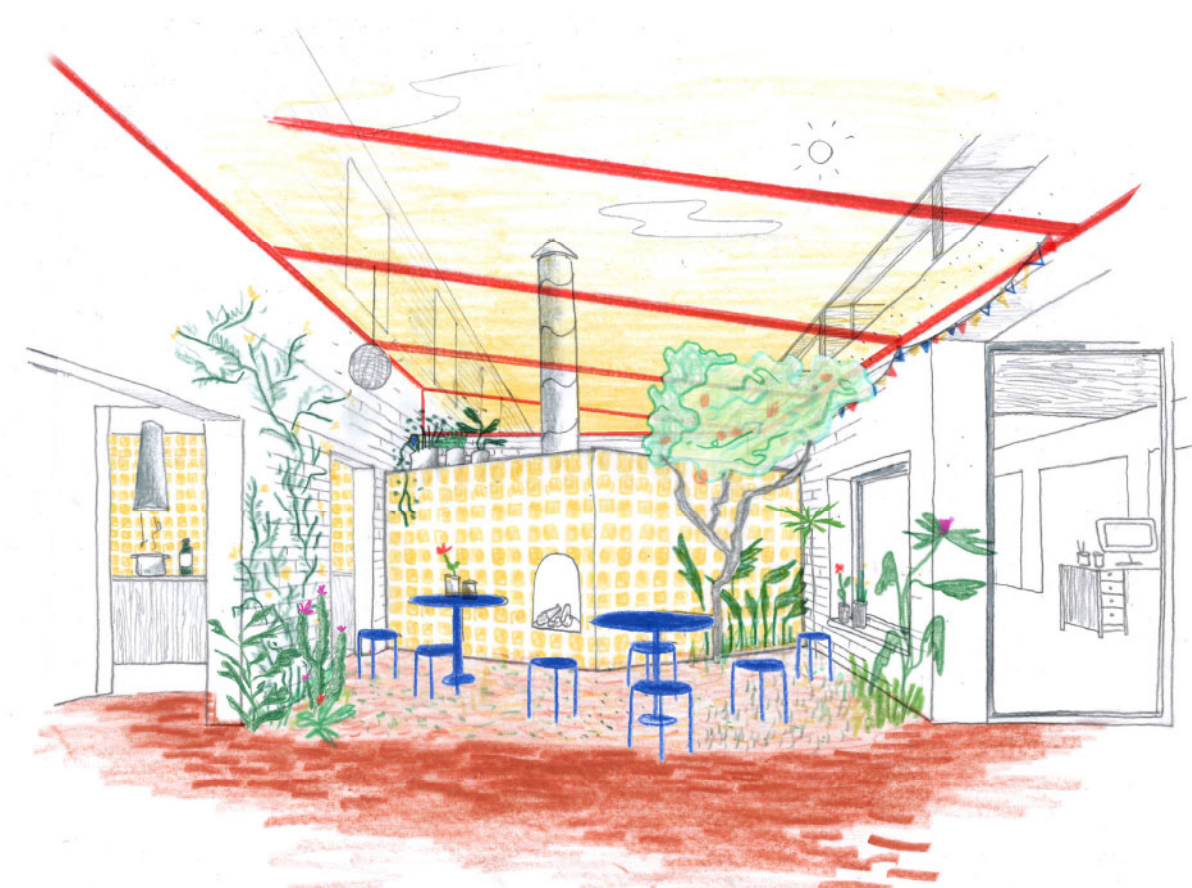
Door zijn omvang kan de ruimte vele gedaantes aannemen en daardoor een ruimer gebruik dan enkel doorgang faciliteren. Zo kan de keuken op woensdagen de ruimte innemen en transformeren tot buurtkeuken of buurtcafé (1) of werkt ze op moment van een voorstelling als ontvangstruimte en foyer (2). Bij goed weer staan de deuren open en loopt de stad over in KAAP; bij minder goed weer nodigt het laagdrempelig karakter van de keukens en platenwinkel uit (3).

KAAP zet de lange tafel uit voor het jaarlijkse buurtfeest.

DE VITRINE

KAAP krijgt een herkenbaar en uitnodigend adres in de vorm van 3 vitrines. Deze vitrines omvatten de gemeenschapkeuken, de voordeur en de platenwinkel van W.E.R.F. records, die allemaal samen een dynamische en levendige plint creëren. De plint toont de activiteiten van KAAP, roept nieuwsgierigheid op en nodigt voorbijgangers uit om een kijkje te nemen. In combinatie met het straatgroen wordt een sfeer van toegankelijkheid en eigenheid gecreëerd, waarbij de buurt subtiel wordt gewezen op de bijzondere plek die hier verborgen ligt.

DE WINTERTUIN

De wintertuin, gelegen dicht bij de keuken, is de ideale plek om het hele jaar door te genieten van een lunch of een koffiepauze. Met het haardvuur, dat als verlengstuk van de keuken kan dienen, krijgt de ruimte een extra dimensie. Misschien is het wel een broodoven, waar samen met de buurt maandelijks vers brood wordt gebakken. Geuren van vers gebakken brood of versgemaakte shakshuka met kruiden van de tuin vullen de ruimte. Op ander momenten kan het gebruikt worden als informele vergaderplek of als uitbreiding op de leefruimte van de residenties. Maar evengoed is er geen gebruik en is het gewoon mooi om naar te kijken.

DE PASSAGE

De passage is zowel een doorgangsruijme als een plek om te verblijven. Verschillende functies kunnen deze ruimte toe-eigenen en benutten. Hier krijgen diverse activiteiten een herkenbaar adres.. Aan de straatzijde kan de ruimte moeiteloos transformeren tot een stadsliving of Kaffee 2.0?. Muziek van W.E.R.F. records klinkt doorheen de ruimte. De trap naar de bovenliggende residenties en de brainstormruimte heeft hier zijn vaste plek. Door het binnenraam krijg je zicht op de kantoren van KAAP, waardoor de verbinding met de organisatie duidelijk zichtbaar is. Dankzij de comfortabele doorgangsruijme en de ruime hoogte wordt de passage een plek die steeds opnieuw beleefd en gebruikt wordt, telkens met een nieuwe invulling.

DE PERGOLA

De pergola vormt een verlengstuk van de passage en biedt een genereuze, overdekte verbinding naar de presentatieruimte. Hier kan geladen en gelost worden en is er ruimte voor tijdelijke opslag. Ook de fietsenstalling krijgt een plek onder de pergola. Deze buitenkamer kan daarnaast dienst doen als receptieruimte of lunchplek. De pergola heeft een licht en transparant karakter, passend bij de luchtige sfeer van de tuin. De hoogspanningscabine krijgt een nieuw jasje en mag gezien worden.

De daken herdenken

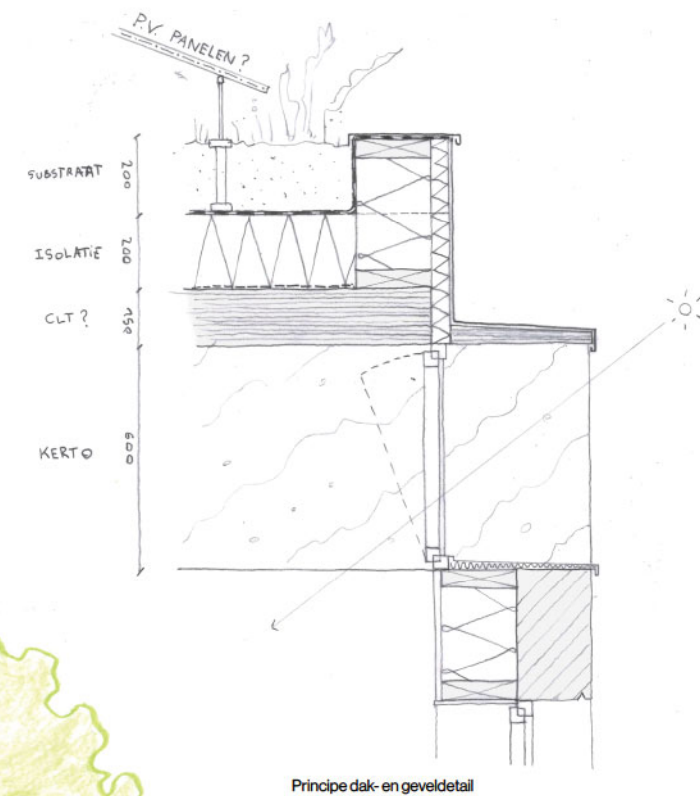
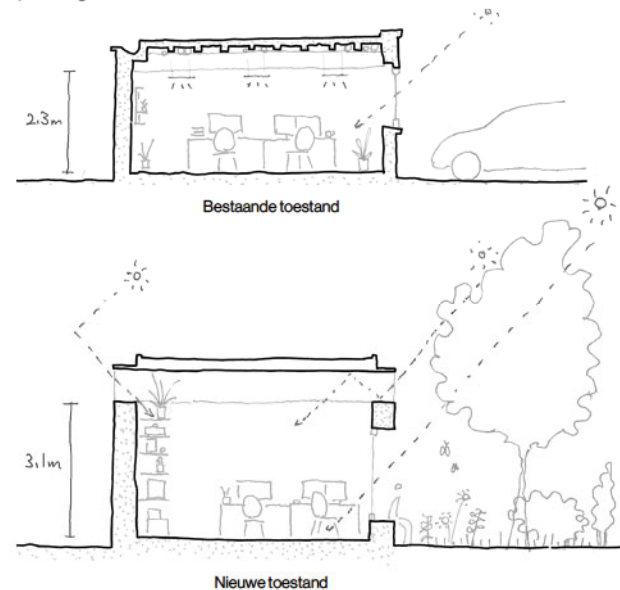
Een groot deel van onze inspanningen concentreren zich in het dak. Een aantal ruimtes (zoals oa. de presentatieruimte en de repetitieruimte) vragen om extra vrije hoogte. Van deze nood maken we een deugd – de interventie biedt daarom op veel uitdagingen een gepast antwoord.

De ingreep is een algemene strategie, maar één die afgestemd is op de specifieke nood van de onderliggende ruimte. Het bestaande dak is zwaar en op vele plaatsen laag; veel te laag om met hedendaagse technische installaties comfortabel te werken. Alle ruimtes krijgen een licht, performant houten dak dat wordt opgelegd op de bestaande dragende buitenmuren. De hoogte van de balken zijn enerzijds ingegeven door de vereiste vrije hoogte en anderzijds is het ook een manier om extra daglicht tussen de balken binnen te brengen. Dit betekent dat alle functies daardoor extra vrij hoogte krijgen ten voordele van levenskwaliteit en eenvoud voor de plaatsing van de technische installatie.

De kwaliteit van het raam op hoogte valt niet te onderschatten. Via het raam dringt het licht en de lucht naar binnen die gebruik mogelijk maakt. Een blik door het raam doet wegdromen en verlangen naar buiten. Het project voorziet KAAP van een duidelijke identiteit deze herkenbare, gearculeerde dakrand. Een dak om te laten zien.

RUIMTE EN LICHT VOOR DE KANTOREN

De kantoren blijven op hun huidige plek, aangevuld met de ruimte van het huidige atelier. Door de aanpassingen in het dak creëren we de nodige extra hoogte en lichtinval. We vergroten ook de ramen aan de tuinkant tot op vloerniveau, zodat iedere werkplek volop zicht en toegang heeft tot de tuin. Op de kop krijgen ze een goede visuele relatie met de passage.

EEN VEELZIJDIG DUURZAME GEBOUWSCHIL

Het herdenken van de daken combineert een heel aantal duurzaamheidswinsten.

We bouwen het dak zoveel als mogelijk op met bio-sourced materialen. De winst in thermische isolatie voor de binnenruimtes is evident. We dimensioneren de daken om een intensief groendak mogelijk te maken, wat in het dichtgebouwde binnengebied de biodiversiteit ten goede komt, maar ook de oververhitting onder dit relatief lichte dak tegengaat. De daktuin vormt daarenboven een effectieve akoestische buffer naar de burens toe. De PV-panelen worden ge(her)integreerd in het daklandschap, we vangen het regenwater op in een nieuwe citerne, voor toiletten en groenonderhoud. Het extra daglicht tenslotte zal een netto-besparing betekenen voor het elektriciteitsgebruik qua verlichting.

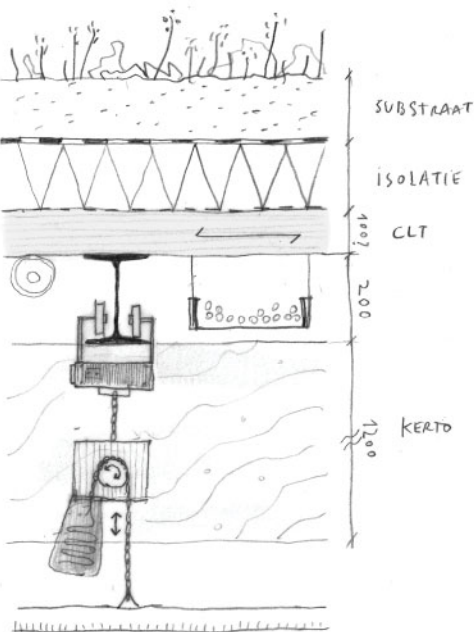
CIRCULAIR BOUWEN = BEHOUDEN WAT KAN

We behouden zoveel als mogelijk de draagstructuur van de gevels, en plaatsen de nieuwe houten balken hierbovenop. We schatten in dat de bestaande betonstructuur in totaal zwaarder is dan het nieuwe houten dakcomplex, zodat de bestaande funderingen zouden moeten kunnen hergebruiken (uiteraard te verifiëren). De afgebroken betonelementen kunnen worden vergruisd en ter plaatse als substraat voor de tuin en de paden worden gebruikt.

Een open werkplaats voor podiumkunsten

WERK- EN SPEELCOMFORT

De afmonteer- en presentatieplek organiseren we logischerwijs in de footprint van de huidige repetitieruimtes, in relatie met de binnentuin. We focussen op het werk- en speelcomfort van de artiesten en techniekers, op verschillende vlakken. De ruimte krijgt nog meer daglicht van beide zijden, maar is makkelijk verduisterbaar. We isoleren de gevels van binnenuit, wat meteen een akoestische behandeling mogelijk maakt, zowel qua geluidsisolatie als qua ruimte-akoestiek. De relatie tussen speelvlak en publiek kan makkelijk worden aangepast aan diverse podiumsituaties. We voorzien een flexibel en vooral evolutief theatertechisch plafond. De nabijheid van het atelier, stockageruimte en een kleine loge vervolledigen het pakket. De juiste balans tussen al deze elementen zal samen worden verfijnd en ontwikkeld.

Principe van het technisch plafond

TECHNISCH DAK

De nieuwe houten dakstructuur brengt veel nieuwe kwaliteiten: extra hoogte, zowel netto onder de balk-en als 'bruto' voor technieken. Het hout zorgt voor een warme sfeer en aangename basis-akoestiek.

We voorzien een secundaire structuur met stalen IPE-profielen, als basis voor een evolutief en flexibel technisch plafond. De profielen geven de mogelijkheid tot zowat alle mogelijke ophangsystemen: een vast of gemotoriseerd grid, vaste of verrolbare trommeltrekken, trolleys en kettingtakels onder de kraanbaan, ... De stalen liggers creëren een vrije doorgang tussen plafond en balken voor de passage van alle nodige bekabelingen en technieken.

REPETITIE EN MEETING

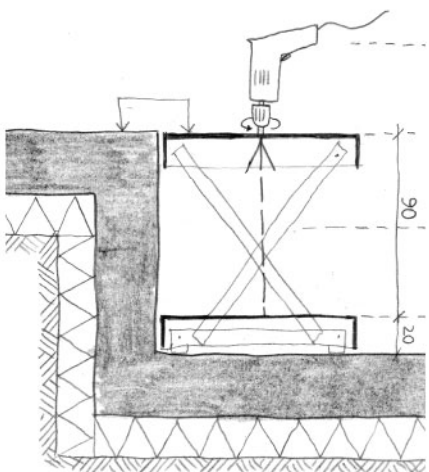
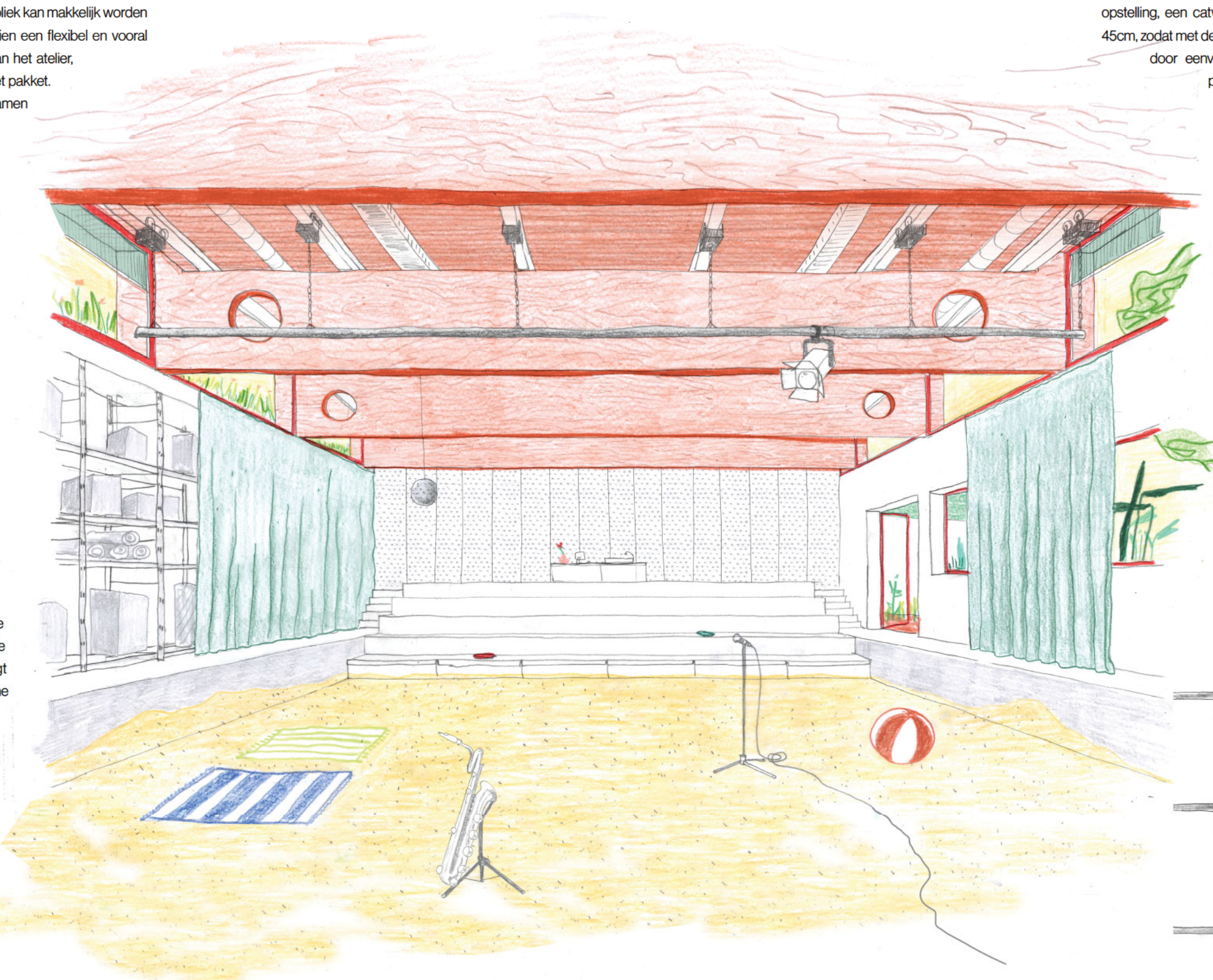
De repetitieruimte en meetingruimte sluiten aan op de presentatieruimte, en kunnen dienen als uitgebreidere backstage als daartoe nood is. Beiden krijgen een verhoogd plafond en extra daglicht. We overwegen een mobiele akoestische wand tussen beide, zodat ook grotere repetities of samenkomsten mogelijk zijn.

ATELIER EN STOCKAGE

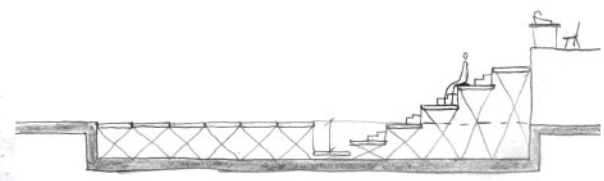
Vlak achter het podium organiseren we het technisch atelier, stockage en een kleine loge. Het atelier krijgt een dubbelhoge ruimte met zenitaal licht, rechtstreeks bereikbaar vanuit de tuin (occasioneel bereikbaar met camionnette). Hieraan gelinkt zijn twee niveaus stockage en technische ruimtes. Een kleine loge maakt op- en afdalen mogelijk voor een presentatie-moment.

EEN DYNAMISCHE WERKVLOER

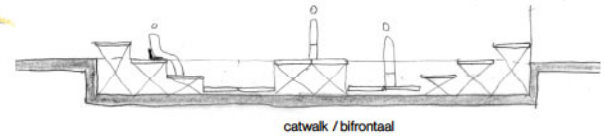
Wat als ?... we een verdiepte vloer realiseren op correcte afstand van de bestaande muren om onderschoeiingen te vermijden. De verdieping is gemoduleerd op standaard praktikabels (2mx1m), die eenvoudig in de hoogte verstelbaar zijn. Op die manier creëren we een flexibel 'landschap' waarmee we een oneindige variatie aan set-ups kunnen installeren: een klassieke toneelrand met tribune, een regie-tafel op hoogte, een bi-frontale opstelling, een catwalk,... We moduleren de hoogte op veelvouden van 45cm, zodat met dezelfde elementen een tribune kan worden opgebouwd, door eenvoudigweg zitjes en traptredes te installeren op de podiumelementen: low-tech, informeel, en heel flexibel. Dit idee is uiteraard een nice-to have, we kunnen steeds beslissen om terug te vallen op een vlakke vloer met uitschuiftribune.

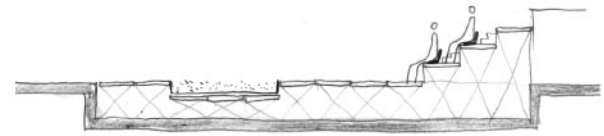
Principe verdiepte vloer met praktikabels

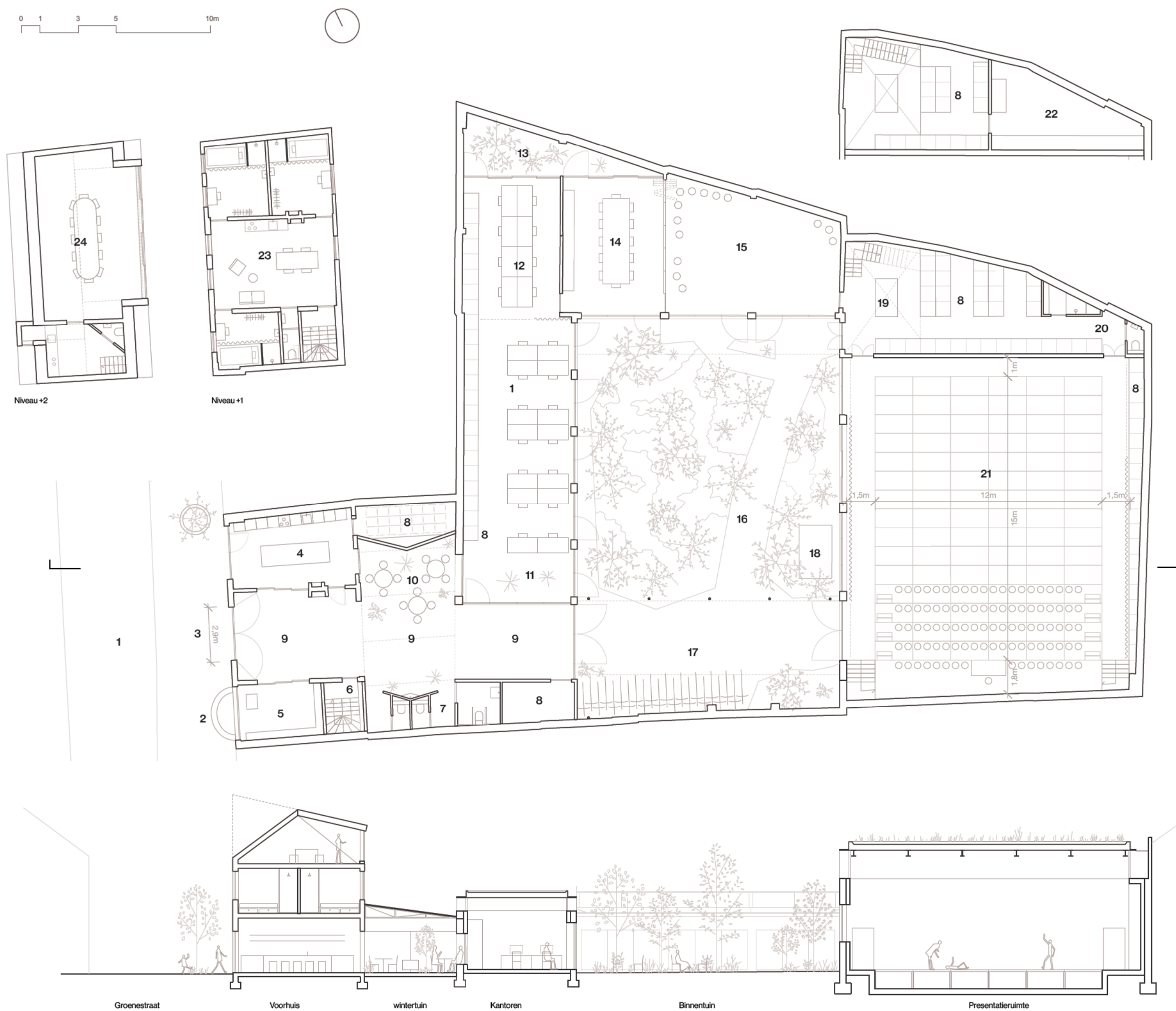
klassieke toneelrand

catwalk / bi-frontaal

vlakke vloer (met inleg dansvloer)

TABULA SCRIPTA

We vertrekken niet van een leeg blad. We vertrouwen op de kwaliteiten van het bestaande, benoemen die en versterken ze door een aantal gerichte ingrepen. Geen tabula rasa, maar een tabula scripta. Dit ontwerpvoorstel wordt niet gestuurd door het programma van eisen of een oppervlaktecheck per programmaonderdeel. We gaan niet in tegen de natuur van het gebouw maar werken omgekeerd: we kijken hoe de bestaande gebouwen in elkaar steken en laten de logica ervan de invulling bepalen. Hierdoor kan er flexibeler gewerkt worden met het budget. We geloven dat deze aanpak op maat is van deze opdracht en de gebruikers.

BEPERKEN CIRCULATIE

Door functies als een lappendeken dicht tegen elkaar te plaatsen maken we efficiënte plannen waarbij elke functie een duidelijke begrenzing en karakter heeft, maar kan er evengoed gekozen worden om ze naadloos in elkaar te laten overgaan. Lange gangen worden geweerd in dit ontwerp. Sterker nog: gang en ruimte lijken te versmelten en nodigen uit tot verkenning en ontmoeting.

SLIMME BERGPLAATSEN

Er is een grote vraag naar bergruimte in het project. De ervaring leert ons dat een afgesloten lokaal met daarin bergrekken zeer inefficiënt is: bijna de helft van de oppervlakte gaat naar circulatie. Slimmer is om die circulatieruimte te laten samenvallen met een gebruiksruimte. Eerder dan één grote aaneensluitende berging gaan we op zoek naar nabijheid: elke ruimte heeft vlakbij toegang tot een bergruimte, kastenwand of opslagrek. We realiseren grote opslagcapaciteit en gebruiken de vrijgekomen oppervlakte ten voordele van extra groenzones en multi-inzetbare ruimtes (de passage, de wintertuin, de patio, tuin,...)

1	Straat	-
2	Openbaar zitelement	-
3	Toegang KAAP	-
4	Keuken	25 m²
5	Recordstore W.E.R.F.	13 m²
6	Toegang residenties	5 m²
7	Sanitair	18 m²
8	Bergruimte	106 m²
9	Passage/ onthaal bezoekers	90 m²
10	Eetplaats / wintertuin	-
11	Kantoor	87 m²
12	Rustige werplekken	38 m²
13	Patiotuin	19 m²
14	Vergaderruimte	39 m²
15	Repetitieruimte	56 m²
16	Semipublieke binnentuin	290 m²
17	Fietsenstalling / perogla	-
18	Hoogspanningscabine	-
19	Atelier	22 m²
20	Kleedkamer en douche	5 m²
21	Presentatieruimte	266 m²
22	Technische ruimte	26 m²
23	Residentie appartementen	68 m²
24	Brainstormruimte	56 m²